מנכ"ל חברת ביואקולוגיה אורון קושניר

"החברה נערכת לפינוי מהיר של פגרים בכל רחבי הארץ"

ראובן זלץ

הסדרת פינוי וכילוי פגרי בעלי חיים, הינו אחד מהאתגרים בישראל "המייצרת קרוב ל-90 אלף פגרי בקר ועופות בשנה. שלא כמו בשאר הענפים, הטיפול בפגרי הבקר אמנם מוסדר אך עדיין, בכל התפרצות מחלה, הנושא שב ועולה. אומר אורן קושניר מנכ"ל ביואקולוגיה "מרגע קבלת ההודעה ועד לפינוי הפגרים, חולפות שעות ספרות" •

פינוי וכילוי פגרים, הינו נושא שאינו עולה לכותרת, אך כל רפתן יודע עד כמה העניין חשוב וכמה אקוטי טיפול מקצועי ומהיר. חברת ביואקולוגיה, שזכתה במכרז מועצת החלב לפינוי פגרים, נמצאת בימים אלה בכוננות שיא וזאת עקב התפרצות מחלות בכל רחבי הארץ. אורון קושניר מנכ"ל החברה "בכנס מדעי הבקר האחרון שנערך בירושלים, הצגנו מערכת קליטה ובקרה לדיווחי פינוי וכילוי פגרי בקר. המערכת מאפשרת למגדלים, להזמין טלפונית (אפליקציה) הזמנת פינוי והחברה דואגת לכל התהליך, לרבות אימות נתונים, חתימת ווטרינר ובקרת חברת הביטוח המתפעלת את חוזי פינוי וכילוי הבקר בארץ". אורון מוסיף ואומר "במקרה רביבים ב-2015 ומקרי הידבקות פרות בברוצלוזיס, החברה נערכה ופינתה מאות פגרי בקר בפרק זמן מאוד קצר ומאז גיבשנו נוהלים והיערכויות למקרים דומים. לצערנו ממש בימים אלה, שוב פרצה המחלה בכמה רפתות בדרום, כאשר החברה פינתה עד כה כ-50 פגרי פרות ועגלות. חשוב לציין כי החברה, מרגע קבלת ההודעה, מתייצבת לפינוי תוך שעות ספורות וזאת כחלק מנוהל חירום והבנת הנחיצות והדחיפות בפינוי פגרים חולים".

טיפול מקצועי ומהיר. אורון קושניר

מדובר גם על התפרצות מחלת הפה והטלפיים?

"כן, לצערי יש התפרצות של המחלה באזור חברון ואנו נערכים בהתאם להוראות השירותים הווטרינריים. גם נושא הכלבת מטריד וכאן ניתן בהחלט לשבח את אנשי הרפתות הדואגים לפינוי מבהיר ומלא של הפגרים, אנשי הבקר פועלים במהירות ומקצועיות גם בנושא זה".

.indd 26 1/10/18 9:03 PM

עשרות אלפי פגרים בשנה

מדי שנה 'מייצרת' ישראל כ-35,000 פגרי-בקר ויותר מ-50,000 טון פגרי עופות, חזירים וצאן. הטיפול בפגרי-בקר כבר מוסדר וענף הצאן בדרך להסדרה בקרוב, אך כל עוד אין הסדרה בענפים האחרים - יהיו בעלי-החיים ובני-האדם חשופים לסכנה של תחלואה ומגפות. מדינת ישראל 'מייצרת' מדי שנה כ-35,000 פגרי-בקר ולמעלה מ-50,000 טון פגרי עופות, חזירים וצאן. הדבר דורש טיפול, אחרת זה עלול להפוך לאסון לאומי. בסוף שנות ה-90 התגלתה מחלת 'הפרה המשוגעת', עקב האכלת בקר בתערובות קמח שונות שמקורן בעיבוד פגרי-בקר. זוהי מחלה חשוכת-מרפא הגורמת למוות תוך כמה חודשים מרגע הופעת התסמינים הראשונים. לפי הערכות, מאז פרוץ המגפה חדרו לשוק המזון כ-400,000 פרות נגועות. בני אדם שצרכו מוצרי בשר שמקורם בבקר הנגוע במחלה זו חלו בזן חדש של 'קרויצפלד-יעקב' (CJD), מחלה ניוונית נדירה וקטלנית הפוגעת במערכת העצבים. השירותים הווטרינריים בעולם נקטו מספר צעדים דרסטיים למיגור המחלה. בין היתר, הגבילו את השימוש בקמח בשר ואף דרשו את שריפתם של איברים החשודים בסביירות גבוהה בנשיאת הפריון (חלבון העלול לגרום למחלות זיהומיות). בעקבות החשש העצום מהתפרצות המחלה בישראל, החליט משרד החקלאות להסדיר את תחום הטיפול בפגרי-בקר ולהקים מתקן ל'כילוי' פגרים. בעקבות כך, הוקמה בשנת 2001 חברת 'א.ע. ביו-אקולוגיה' לטיפול בפגרי-הבקר בארץ. החברה שבראשיתה טיפלה באלפים ספורים של פגרים בשנה, אחראית כיום בלעדית לכ-35,000 פגרים בשנה.

מאמצים לצמצום גורמי המחלה

בשנים האחרונות החליטו משרד החקלאות, השירותים הווטרינריים והמשרד להגנת הסביבה להרחיב את פעילות המתקן לכלל פגרי בעלי-החיים בישראל, בכדי לצמצם גורמי מחלות ומפגעים נוספים הקיימים בפגרי בעלי-חיים כגון צאן, חזירים ועופות. מספר אורון "הצורך הלאומי ושינויים ברגולציה חייבו את בעלי המפעל (קיבוץ עין המפרץ) לבצע שינויים דרמטיים ובין היתר הוחלפה הנהלת החברה והמנכ"ל. כחלק מהשינויים, הצטרפתי לחברה כמנכ"ל בשנת 2014, לאחר שסיימתי 10 שנות עבודה בשוק ההון והחלטתי לעשות הסבה מקצועית לתחום התעשייה. הרעיון להקים מפעל ארצי וייחודי שיוכל לתת פתרון לבעיה לאומית היה הקטליזטור לשינוי. בכדי לעמוד במשימה צירפה החברה לשורותיה חברה איטלקית המתמחה בניהול ובהקמה של מפעלים דומים בצפון איטליה, ויחד הן מקימות מפעל שיטפל בכל הפסולת מן החי הקיימת בישראל, לרבות זו שמקורה בפגרי בעלי-חיים, שאריות שחיטה ופסולת מאטליזים".

בדרך הנכונה

יש לזכור כי טיפול בפגרים הינו נושא חשוב ומנוהל על ידי המערכת בצורה מקצועית. אורון "הטיפול בפגרי בעלי-חיים הוא מערכתי. החברה מנהלת מערך לקבלת הודעות ממגדלי בעלי-החיים, כאשר האיסוף נעשה בכלים ייעודיים המופעלים על-ידי קבלן מומחה בתחום, ונערך רישום מלא של האיסוף לצורכי תיעוד ומעקב של השירותים הווטרינריים ולריכוז במתקן. פעולת הכילוי עצמה נעשית באמצעות תהליך שריפה מבוקר ומפוקח על-ידי המשרד להגנת הסביבה, היחידה הסביבתית של הגליל המערבי והשירותים הווטרינריים במשרד החקלאות. הטיפול בפגרי-בקר בישראל כבר הוסדר מזמן, ובענף הצאן חלה התקדמות משמעותית לקראת הסדרה בשנה האחרונה, אך עדיין נדרשת הסדרה של ענפים אחרים ולכן בעלי-החיים ובני-האדם עדיין חשופים גם היום לסכנה של תחלואה ומגפות. במקרה הטוב מוטמנים הפגרים במטמנות - פתרון שאומנם מאושר על-ידי הרשויות אך עלול לגרום למפגעי ריח, תופס שטח יקר (גם באזור המרכז הצפוף, שבו כל פיסת קרקע שווה הון תועפות), ועלול לגרום להעברת מחלות באמצעות ציפורים או בעלי-חיים אחרים שניזונים מהפגרים שבמטמנות." רשויות רבות אינן מקפידות להפריד בין פגרי בעלי-חיים לבין פסולת רגילה, וכך מוצאים את עצמם חלק מפגרי בעלי-החיים גם במזבלות 'פורמליות'. חלקן מודע לבעיות שנוצרות מפגרי בעלי-חיים, אך בשל מחסור במשאבים הן אינן מקדמות טיפול ראוי בבעיה. מאידך, ישנן רשויות - בהן ירושלים, חיפה, ראשל"צ, מועצה מקומית עמק יזרעאל ואחרות - המקיימות שיתוף פעולה עם המתקן לפינוי הפגרים. אלו נאספים על-ידי הרשות למתקן קירור מוסכם, ומשם נאספים על-ידי א.ע ביו-אקולוגיה להמשך טיפול.

לפני כשמונה חודשים פורסם מכרז של מועצת החלב בנושא פינוי פגרים וחברת ביואקולוגיה נגשה למכרז, בחודש יוני 2017 קבלה החברה הודעה על זכיה במכרז. מיד לאחר היוודע התוצאה, הוגש ערעור לבית המשפט בנושא המכרז. ב-26 בדצמבר 2017 התקבל פסק הדין מבית המשפט המחוזי בתל אביב שדחה את כלל העתירות נגד מועצת החלב והחברה בעניין המכרז. מנכ"ל א.ע. ביואקולוגיה, אורון קושניר: "אנו ממשיכים את עבודתנו ושמחים על פסיקת בית המשפט". ▲

לצערנו בימים אלה, שוב פרצה המחלה בכמה רפתות בדרום, כאשר החברה פינתה עד כה כ-50 פגרי פרות ועגלות

מסביר אורון "הטיפול של החברה הוא לא רק בזמן שגרה, ויש לו חשיבות גדולה מאוד בזמן חירום: כך, למשל, לאחר שבמהלך מבצע צוק איתן נפגעו מספר רפתות מירי רקטי וגרמו לתמותה גדולה של בקר, דאגה החברה לפינוי מהיר ויעיל של מאות פגרים מאזור הלחימה" על המגמה באירופה אומר אורון "המגמה כיום באירופה היא לחייב את העברת כל הפגרים (פסולת מן החי, בשמם היותר נאות) למתקנים ייעודיים, ששורפים את הפסולת והופכים אותה לתוצרים ירוקים כגון שמן ביו-דיזל או קמח להכנת מזון לבעלי-חיים. מגמה זו צוברת תאוצה גם בישראל, ואנחנו נערכות לכך: בימים אלו נמצאת החברה בהליכי אישור להקמת מפעל חדש שישלב את הפתרונות החדישים ביותר לטיפול בריחות, וייצר - כמו באירופה - תוצרים ירוקים שיסייעו לסביבה". ▲

.indd 28 1/10/18 9:03 PM